

بررسی میزان مصرف شیر و فرآورده‌های آن در کودکان سنین مدرسه (۶ تا ۱۱ سال) شهر بیرجند (سال ۱۳۸۶)

فرخ کاهنی^۱ - سیما کاهنی^۲ - غلامرضا شریف‌زاده^۳ - احمد نصیری فورگ^۴ - محمد آوان^۵

چکیده

زمینه و هدف: شیر و سایر محصولات لبنی اولین و مهمترین منبع تأمین کلسیم و دومین منبع تأمین چربی‌های اشباع شده‌اند. میزان مصرف شیر و فرآورده‌های آن در کشور ما نسبت به استانداردهای جهانی پایین است. در این پژوهش میزان مصرف شیر و فرآورده‌های آن در کودکان سنین مدرسه (۶ تا ۱۱ سال) شهرستان بیرجند بررسی شده است.

روش تحقیق: در این مطالعه توصیفی-تحلیلی، تعداد ۱۷۷۱ کودک سن مدرسه شهر بیرجند در سال ۱۳۸۶، به روش خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند. اطلاعات لازم شامل مشخصات جمعیت‌شناختی، وضعیت رشد (قد و وزن)، میزان و نوع فرآورده‌های شیری مصرفی و وضعیت سلامتی استخوان‌ها، مفاصل و دندان‌ها در فرمی که به همین منظور تهیه شده بود، ثبت گردید. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون‌های آماری کای‌دو و ضریب همبستگی در سطح معنی‌داری $P < 0/05$ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: مصرف شیر و فرآورده‌های آن در بیش از نیمی از کودکان سن مدرسه کمتر از مقادیر توصیه‌شده استاندارد بود (۵۰۰ میلی‌لیتر روزانه). بین تمایل به مصرف شیر با جنس ($P = 0/002$) و نیز شغل مادر ($P = 0/03$)، ارتباط آماری معنی‌دار وجود داشت. پسران و فرزندان مادران شاغل، تمایل بیشتری به مصرف شیر داشتند. بین مصرف روزانه شیر ($P = 0/002$)، ماست ($P = 0/001$) و پنیر ($P = 0/001$) با جنس ارتباط آماری معنی‌دار و همچنین بین مصرف ماست و تعداد دندان‌های کشیده‌شده و پوسیده، نیز ارتباط آماری معنی‌دار وجود داشت ($P = 0/05$). کودکانی که ماست بیشتری مصرف می‌کردند، تعداد دندان‌های کشیده‌شده و پوسیده کمتر داشتند.

بین مصرف شیر و فرآورده‌های آن و دردهای مفصلی و استخوانی ارتباط آماری معنی‌داری مشاهده نشد. **نتیجه‌گیری:** میزان مصرف شیر و فرآورده‌های آن در کودکان سنین مدرسه در شهر بیرجند کمتر از میزان استاندارد جهانی است. کاهش مصرف شیر در کودکان، باعث ایجاد اختلالات ناشی از کمبود کلسیم می‌شود، که با افزایش احتمال بروز پوکی استخوان در سنین بزرگسالی می‌شود.

واژه‌های کلیدی: شیر؛ فرآورده‌های شیر؛ کودک؛ سن مدرسه

مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند. ۱۳۸۸؛ ۱۶ (۲): ۶۷-۶۱.

دریافت: ۱۳۸۶/۹/۱۰ اصلاح نهایی: ۱۳۸۷/۴/۲۲ پذیرش: ۱۳۸۷/۶/۵

^۱ عضو هیأت علمی دانشگاه بیرجند

^۲ نویسنده مسؤول؛ عضو هیأت علمی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

آدرس: بیرجند- خیابان غفاری- دانشگاه علوم پزشکی بیرجند- دانشکده پرستاری و مامایی

تلفن: ۰۹۱۵۵۶۱۶۲۸۳. شماره: ۰۵۶۱-۴۴۴۰۵۵۰. پست الکترونیکی: sima_kaheni@yahoo.com

^۳ کارشناس ارشد اپیدمیولوژی، عضو هیأت علمی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

^۴ دانشجوی دکترای پرستاری، عضو هیأت علمی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

^۵ کارشناس آموزش ابتدایی